

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 136/2020-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojмира Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky sp. zn. IV Pz 363/18/1000 z 21. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého upovedomenia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, ktorou namieta

porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky upovedomením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. IV Pz 363/18/1000 z 21. februára 2019 (ďalej len „upovedomenie generálneho prokurátora“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bardejove ČVS: ORP-203/VYS-BJ-2018 z 21. augusta 2018 bolo vznesené obvinenie pre zločin nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 a 2 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“). Sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia bola prokurátorom Okresnej prokuratúry Bardejov zamietnutá.

3. Sťažovateľ podal podľa § 364 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) návrh na zrušenie oboch právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní. Dňa 4. marca 2019 bolo sťažovateľovi doručené upovedomenie generálneho prokurátora, v ktorom sa konštatuje, že návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní bol na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) doručený *„až po uplynutí zákonnej 3-mesačnej lehoty od právoplatnosti návrhom napadnutých uznesení vyšetrovateľa PZ a prokurátora okresnej prokuratúry“* [§ 364 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku]. Napriek tomu však generálny prokurátor ex offo (§ 364 ods. 2 Trestného poriadku) dotknutý spisový materiál i sťažovateľom namietané rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní preskúmal a dospel k záveru o ich zákonnosti.

4. Podľa sťažovateľa je upovedomenie generálnej prokuratúry absolútne neodôvodnené, zjavne arbitrárne a svojvoľné, pretože nedáva žiadnu odpoveď na viaceré podstatné sťažnostné námietky, ktoré sťažovateľ uvádza.

5. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ podrobne uvádza skutočnosti, ktoré v podaní na generálnu prokuratúru uvádza a na ktoré generálny prokurátor nereagoval.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na spravodlivé konanie pred iným orgánom SR podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR upovedomením Generálnej prokuratúry SR sp. zn. IV Pz 363/18/1000 zo dňa 21. 2. 2019 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje upovedomenie Generálnej prokuratúry SR sp. zn. IV Pz 363/18/1000 zo dňa 21. 2. 2019.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Generálnej prokuratúre SR pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 2 000 €, ktoré mu je Generálna prokuratúra SR povinná zaplatiť.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

7. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 rozvrhu práce bola predbežne prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava a právne hodnotenie ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy upovedomením generálnej prokuratúry, ktorým táto sťažovateľa podľa § 365 ods. 1 Trestného poriadku informovala, že nezistila porušenie zákona v právoplatných uzneseniach vyšetrovateľa a prokurátora okresnej prokuratúry týkajúcich sa vznesenia obvinenia sťažovateľovi.

15. Zároveň z popisu rozhodujúcich skutkových a právnych okolností obsiahnutého v ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi ako obvinenému je vedené trestné stíhanie, ktoré bolo v čase podania ústavnej sťažnosti v štádiu prípravného konania. Sťažovateľova trestná vec obsahovo tvorená jeho obvinením zo spáchania konkretizovaného trestného činu konkretizovaným skutkom teda nie je právoplatne ukončená.

16. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, resp. o práva vyplývajúce z relevantných medzinárodných zmlúv, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05). Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09).

17. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až do jeho konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, II. ÚS 476/2017, II. ÚS 544/2018). Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení

vo veci konajúcich orgánov verejnej moci [orgánov činných v trestnom konaní a súdov (napr. III. ÚS 120/2011, III. ÚS 521/2017)].

18. Sťažovateľova zásadná námietka voči upovedomeniu generálneho prokurátora spočíva v tvrdení, že sa nevysporiadal s jeho konkretizovanými výhradami voči vzneseniu obvinenia zo spáchania trestného činu. Na strane 4 ústavnej sťažnosti sťažovateľ tieto výhrady rekapituluje. Dominantne sa koncentrujú na nezákonnosť a nepoužiteľnosť *„jediného nepriameho usvedčujúceho dôkazu, a to zabezpečeného znaleckého posudku“*, ako aj na absenciu subjektívnej stránky trestného činu v kriminalizovanom konaní sťažovateľa.

19. Z rekapitulovaných skutočností popísaných v predchádzajúcom odseku vyplýva, že sa sťažovateľ svojím návrhom adresovaným generálnemu prokurátorovi pokúšal zvrátiť právoplatne existujúci stav proti nemu vedeného trestného stíhania, vyznačujúci sa vzneseným obvinením. Podstata sťažovateľových argumentov pritom smerovala k trestnej veci samej, a to tak v jej hmotnoprávnej rovine (nedostatok subjektívnej stránky trestného činu), ako aj na procesnoprávnej úrovni (nepoužiteľnosť a nezákonnosť dôkazu). Na popísanú argumentáciu sa v procese trestného konania nevzťahuje žiadna koncentrácia, to znamená, sťažovateľ ako obvinený (prípadne neskôr obžalovaný) ju bude môcť použiť aj v neskorších štádiách trestného procesu, ktorý musí byť zavŕšený právoplatným meritórnym rozhodnutím (odsudzujúcim alebo oslobodzujúcim rozsudkom) alebo zákonom aprobovaným procesným rozhodnutím (zastavenie trestného stíhania v rámci prípravného konania, v rámci preskúmania obžaloby alebo na hlavnom pojednávaní). Tieto rozhodnutia nemožno a priori z ústavno-súdneho prieskumu vôbec vylúčiť.

20. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *rationae temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

21. Nad rámec odôvodnenia výroku tohto uznesenia ústavný súd dodáva, že jeho pozornosti neušla podoba odôvodnenia upovedomenia generálneho prokurátora,

ktoré vo vzťahu k sťažovateľovej kritike uznesenia o vznesení obvinenia možno považovať za mimoriadne všeobecné, ba až schematické. Procesné mantinely predpísané ústavou i zákonom o ústavnom súde však z už vysvetlených dôvodov ústavnému súdu nateraz neumožňujú zaujať k signalizovaným nedostatkom meritórne stanovisko.

22. O ďalších návrhoch sťažovateľa formulovaných v sťažnostnom petite (zrušenie upovedomenia generálnej prokuratúry, zákaz adresovaný generálnej prokuratúre pokračovať v porušovaní sťažovateľových práv, finančné zadost'učinenie, náhrada trov konania) z dôvodu odmietnutia sťažnosti nebolo potrebné rozhodnúť.

23. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripája k tomuto rozhodnutiu odlišné stanovisko sudca Peter Straka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu